

- v primeru spremembe delodajalca ohranijo svoj status tudi pri novem delodajalcu, če jim mandat zaradi spremembe delodajalca preneha, pa uživajo pravno varstvo pred odpovedjo še devet mesecev.

Materialne in druge pogoje za delo svetov delavcev pa ZSDU podrobneje ureja v določbah 61. do 65. člena.

2.13 Kazenske določbe (217. do 219. člen ZDR-1)

Delodajalec – pravna oseba se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo, če:

- o nameravani redni ali izredni odpovedi pogodbe o zaposlitvi delavcu pisno ne obvesti sindikata, sveta delavcev oziroma delavskega zaupnika,

- se pred uvedbo nočnega dela ne posvetuje s sindikatom,
- o disciplinskem postopku ne obvesti sindikata, sveta delavcev oziroma delavskega zaupnika.

INFORMACIJE IN TEME IZ SOUPRAVLJALSKE PRAKSE

O »pravni teži« in »veljavnosti ustanovitve« Skupnega sveta delavcev SDH

Priznam, da sem po več kot dvajsetih letih intenzivnega ukvarjanja s pravno ureditvijo sistema delavske participacije v Sloveniji (in tudi širše v svetu) z velikim, ampak zares velikim začudenjem prebral spodaj citirano »sporočilo za javnost« Slovenskega državnega holdinga (SDH), ki govori o tem, da naj bi bila nedavna ustanovitev Skupnega sveta delavcev SDH, o kateri smo med drugim poročali tudi v tej reviji, brez pravne podlage v veljavni zakonodaji. Bojda naj bi bila v nasprotju z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju (!?), zato naj bi bila menda tudi »brez pravne teže in veljavnosti«. Uporaba kratic SDH v njegovem imenu pa naj bi bila brez dovoljenja SDH »samovoljna in za javnost zavajajoča«. So resni?

Preberite si, prosim, da se bomo prav razumeli, še sami, kaj konkretno so spisali (<http://www.sdh.si/sl-si/Novica/1553>, 8. 6. 2017):

Samovoljna uporaba imena SDH

Slovenski državni holding, d. d., je bil obvešččen, da Svet delavcev Luke Koper, Civilna fronta Vstala Primorska – vstani Slovenija, predstavniki luških sindikatov in predstavnik **Skupine svetov delavcev SDH (SSD SDH)** pozivajo danes, v sredo 28. 6. 2017, na tiskovno konferenco, kjer bodo izrazili nasprotovanje napovedanim menjavam na Skupščini Luke Koper.

Slovenski državni holding, d. d., (SDH) pojasnjuje, da ne uprava SDH kot tudi ne Svet delavcev SDH nimata nikakršnih kontaktov s tako imenovano Skupino svetov delavcev SDH (SSD SDH) niti nista seznanjena z njenim delovanjem.

Stališča t. i. SSD SDH niso bila nikoli usklajena z upravo SDH ali s Svetom delavcev SDH, zaradi česar se uprava SDH

in Svet delavcev SDH do njih v celoti distancirata.

Potrebno je nadalje pojasniti, da je Svet delavcev SDH samostojen organ soupravljanja v SDH in ni član navedene ali kakšne druge skupine.

SDH stoji na stališču, da za ustanovitev skupnega sveta delavcev ni pravne podlage v veljavni zakonodaji, kar je predstavniku ustanoviteljev že predočil na sestanku konec maja letos. Morebitna ustanovitev skupnega sveta delavcev tako ne bi imela pravne teže in veljavnosti, saj bi bila v nasprotju z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju.

Skupina svetov delavcev SDH (SSD SDH) samovoljno in brez dovoljenja Slovenskega državnega holdinga, d. d., (SDH) uporablja v svojem nazivu ime oz. kratico SDH in s tem zavaja javnost.

Uporaba naziva SDH lahko v javnosti povzroči domnevo, da je SDH na kakršenkoli način povezan s skupino ljudi, ki uporablja ime Skupina svetov delavcev SDH, čeprav za tako uporabo imena ni nobene pravne podlage.

Skratka, Uprava in Svet delavcev SDH (slednji sicer predstavlja zgolj strokovne

službe holdinga, oziroma, kot temu rečemo figurativno – »fikus in tajnico«) naj bi bila tista, ki bosta – v odvisnosti pač od svojih interesov in temu prilagojenega »razumevanja« Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU) – kar po svoji prosti presoji **odločala o dopustnosti, torej dovoljevala ali pa prepovedovala** morebitno ustanovitev tudi Skupnega sveta delavcev, ki naj bi sicer predstavljal interese več kot 40 tisoč zaposlenih v »državnih« podjetjih, ter uporabo imena »SDH« v njegovem nazivu. In ga, če bi si ga bodo – tako kot v danem primeru – izvoljeni delavski predstavniki iz teh podjetij kljub temu drznili ustanoviti brez njunega dovoljenja, pač lahko (tudi javno) **proglasila kar za organ »brez pravne teže«**, njegov obstoj pa v praksi preprosto ignorirala. Saj ni res, pa je ...

SDH je čisto običajen holdinški »konzern«

Poslovodstvo SDH je, kot kaže, očitno res sveto prepričano, da vodi nekakšno povsem *sui generis* gospodarsko inštitucijo, ki naj bi bila že zgolj zato, ker jo pač ureja poseben zakon (ZSDH-1), že kar *a priori* popolnoma izvzeta tudi iz vse druge veljavne slovenske zakonodaje, zlasti »souprav-

ljalske«. A SDH je – kljub nekaterim svojim nespornim specifikam, ki jih kajpak ne gre zanikati – s tega vidika v resnici **čisto običajen (dejanski) koncern**. Takšen, kakršni so tudi vsi drugi, ki jih ureja Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), in kakršne ima v mislih tudi ZSDU v določbah 73. do 77. člena, s katerimi ureja **t. i. koncernske sve-te delavcev**.

ZSDU sicer v naslovu konkretnega po-glavja in v omenjenih določbah resda upo-rablja pojem »sveti delavcev kapitalsko po-vezanih družb«, namesto »koncernski sveti delavcev«. A hkrati v zvezi s tem v točki c) svojega 1a. člena lepo pojasnjuje: **“kapi-talsko povezane družbe” so koncernske družbe oziroma koncern, kakor jih dolo-ča zakon, ki ureja gospodarske družbe oziroma zadruga**. Ta zakon je torej treba najprej temeljito, in to v celoti – ne samo v izbranih členih – prebrati, šele nato ga je mogoče interpretirati. In če bi pravniki SDH to res storili, se zagotovo ne bi javno bla-mirali z izjavami, češ da ustanovitev Skup-nega sveta delavcev SDH nima nobene pravne podlage v zakonu in s tem pač tudi nobene »pravne teže in veljavnosti«.

Ustanovitev skupnega sveta delavcev po določilih 73. do 77. člena ZSDU torej ni-kakor ni dopustna zgolj v primeru »**kapital-sko**« povezanih družb (opomba: pri dru-žbah, ki jih SDH upravlja v imenu RS kot formalnega lastnika večinskih kapitalskih deležev, ta pogoj res ni izpolnjen), ampak v **vseh oblikah koncernskih povezav**. Torej tudi v tistih, ki ne temeljijo na kapitalskih vložkih, ampak na kakršnihkoli oblikah »ob-vladovanja«. Kaj vse se šteje za »koncern«, je namreč iz določil ZGD-1 kristalno jasno. In SDH je po teh določilih (vsaj v povezavi z »družbami, v katerih ima SDH večinski de-lež ali prevladujoč vpliv«¹) **tipičen dejanski koncern**.

¹ V narekovajih navedeni pojem je citiran neposredno iz določb Zakona o slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1). Uporabljen pa je konkretno v členih 21/III, 39/I, 46/IV, 54/I, 55/I in VI, 58/I, 59/II, III, IX in X, 60/IX, 62/I in tako naprej.

Po določbah prvega in drugega od-stavka 530. člena ZGD-1 namreč **dejanski koncern sestavljajo »ena obvladujoča in ena ali več odvisnih družb, povezanih pod enotnim vodstvom obvladujoče družbe«**, pri čemer se domneva, da je »**odvisna dru-žba z obvladujočo družbo koncern**«. Po določbi prvega odstavka 529. člena istega zakona pa je »**odvisna družba pravno sa-mostojna družba, ki jo neposredno ali po-sredno obvladuje druga družba (obvladu-joča družba)**«. Poudarek je – vsaj z vidika konkretno obravnavane problematike – je na besedni zvezi »**neposredno ali posred-no**«. Iz česa konkretno izhaja ta neposred-no ali posredno obvladujoč položaj oziroma prevladujoč vpliv, pri tem ne igra nobene vloge. Zlasti z vidika odvisnih družb in nji-hovih zaposlenih, je namreč popolnoma vseeno, na kakšni podlagi – na podlagi dejanskega lastništva nad kapitalom, po-godbe ali po sili zakona – jih upravljal-sko obvladuje neka druga gospodarska družba, v danem primeru SDH. Za obstoj koncerna je bistven le obstoj pravnega razmerja upravljal-ske odvisnosti med obvladujočo in obvladovanimi družbami, ne lastnina kapi-tala sama po sebi. Dejanski koncern je bil v danem primeru ustvarjen takoj, ko je bilo upravljanje kapitalskih deležev države za-konsko **preneseno na gospodarsko dru-žbo**, tj. najprej na SOD, nato pa na SDH. Dokler je z njimi upravljala neposredno RS, ki ni gospodarska družba, o kakršnihkoli koncernskih povezavah seveda ni bilo go-vora, kajti koncernska povezava je, kot re-čeno, odnos med dvema ali več gospodar-skimi družbami.

Dejstvo, da SDH kot nosilec upravljal-skih pravic, ki med drugim **zajemajo tudi vsa temeljna upravičenja (in dolžnosti) delničarja ali družbenika**, v obravnavanem smislu popolnoma obvladuje družbe, v katerih ima država večinski kapitalski delež,

pa menda ni sporno. Tudi ZSDH-1, kot re-čeno, izrecno govori o družbah, v katerih ima SDH bodisi večinski delež bodisi pre-vladujoč vpliv, pri čemer v svojem 2. členu postavlja **jasne definicije** dveh, za obrav-navano problematiko ključnih pojmov, in sicer:

»10. **Povezane družbe so povezane družbe, kot jih opredeljuje zakon, ki ureja gospodarske družbe**,«

»12. **Prevladujoč vpliv je prevladujoč vpliv, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja go-spodarske družbe**.«

Kdaj lahko govorimo o **prevladujočem vplivu** in s tem obvladujočem položaju ene družbe nasproti drugi(m) pa je – vsaj za interpretativne namene – jasno določeno v 8. odstavku 263. člena ZGD-1, ki pravi: »(8) **Za prevladujoč vpliv iz prejšnjega od-stavka se šteje, če imajo Republika Slo-venija ali samoupravna lokalna skupnost neposredno ali posredno preko druge ose-be javnega prava posamično ali skupaj, ve-činski delež vpisanega kapitala, večino gla-sovalnih pravic ali pravico imenovati ali odpoklicati večino članov posloводства ali nadzornega sveta**.« Kjer ima SDH na kakr-šnikoli pravni podlagi **večino glasovalnih pravic**, imamo torej opravka z odvisnimi družbami, odvisne in obvladujoča družba pa so koncern po ZGD-1.

Namesto sklepa

Nobenega (pravnega) dvoma torej v resnici ni, da imajo delavci omenjenih družb pod okriljem SDH **vso pravno podlago in polno pravico oblikovati skupni svet de-lavcev po določilih 73. do 77. člena ZSDU**. Če se jim bo ta pravica še naprej odrekala na zgoraj opisani način, pa se bo morala pač zganiti Vlada. Druge ni. Ljudem, ki jim niso jasne niti najbolj elementarne osnove korporacijskega prava, pač ni mo-goče zaupati upravljanja skoraj 12 milijard vrednega »državnega« premoženja.

dr. Mato Gostiša

Zakon o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1)

3. člen (pojem upravljanja)

Upravljanje naložb obsega pridobivanje naložb, razpolaganje z naložbami in uresničevanje pravic delničarja ali družbenika ali vsa druga pravna dejanja v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, in drugimi predpisi.

15. člen (razpolaganje z naložbami)

(1) SDH z naložbami, ki jih upravlja, samostojno razpolaga in ni vezan na nobena soglasja ali omejitve, če ni s tem zakonom določeno drugače. Za razpolaganje z naložbami Republike Slovenije, ki jih upravlja SDH, se ne uporabljajo določbe zakona, ki ureja javne finance.